

העם ההצגה צריכה להימשך

הצגה שיקרית ועגומה וערכה השבוע מסכיב לדירה ברחוב צמח. שבה כלוא אדם אומלל.

האם יתכן כי ציבור שלם ישתתף במחזה מבויים של תיאטרון אבסורד? כאשר חגגו השבוע העסקנים והמ- עריצים את יום-הולדתו ה-75 של מנחם בגין, היה נרמה שאכן כך. כליהתיקי שורת הממלכתיים והפרטיים השתתפו בחגיגה.

כמו שחשקו שותה מכוס ריקה ומשמיע קולות של הנאה, כשם שפנטומימאי נראה רץ מבלי לזוז מהמקום — כך נכנסו עשרות מבקרים לדירתו של מנחם בגין ויצאו ממנה, כשחיוך של אושר על פניהם, ובפיהם אימרות-השפר שאמר להם המנהיג הקשיש.

עלה על כולם יצחק שמיר, שיצא מדרתו של בגין כשצחוק רחב שפוף על פניו, והוא מספר לטלוויזיה בפרטי- פרטים מה עשה ומה אמר המנהיג. הוא נראה כאילו הוא צוחק מבדיחה מוצ- לחת.

בכל אלה לא היתה אף מילה אחת של אמת.

גזר-דין מיסטי? מנחם בגין אינו כלוא בדירתו ברחוב צמח מפני שגור על עצמו גזר-דין מיסטי. הוא כלוא שם מפני שהוא טובל במחלה קשה: דיכאון פסיכטי.

קרוב לוודאי שזהו רק השלב האחרון של בעייה נפשית, שליוותה את המנ- היג עוד מנעוריו, ושהחמירה במשך הזמן. יתכן כי המכות האחרונות — מות אשתו ולידה והטראגדיה של מילחמת-הלבנון — תרמו להחמרת המחלה, אך יתכן גם שהיה מגיע לאותו השלב גם בלעדי אלה.

דיכאון פסיכטי אינו מונע מאדם לראות את המציאות, או להגיד כמה מילות-נימוס. אך הוא יוצר בו אי-חשק מוחלט לתפקד, חוסר-הרצון לעמוד כמאמץ כלשהו כדי להשיג משהו. אין לו חשק לראות אנשים, אין לו חשק לדבר, אין לו חשק לעשות בכלל משהו. התעללות. משום-כך כל הסיפורים של אנשים הנכנסים לבגין, והי- יוצאים כשכפיהם תיאור של שיחות ארוכות ומרתקות, שבהן אמר המנהיג כך או אחרת, הם ריבירי-הבל. מוכירו של בגין, יחיאל קרישאי, הוא המוסמך של חלק לאנשים פרס כזה — למען כלי- התיקשורת.

גם סיפורי השבוע היו עורבא פרח. בגין לא קיבל את אורחיו כשזרוע קורן מאושר, ולא היה בריא ושמת, לא ניהל שיחות על המצב ולא חילק ציונים.

„אני מנתק את הגדה!“

מזור תפקידם של כליהתיקשורת, שהצטרפו לקנוניה הלאומית. עיתונאי אמיתי היה שואל שאלה פשוטה: אם מר בגין מתפקד כראוי, מדוע אינו יוצא לרגע מן הדירה ואומר לנו כמה מילים? מדוע אינו מרשה לנו להיכנס לדירתו, כמו לעשרות העסקנים שעיימם ניהל שיחה ערה? מדוע אינו מופיע בחלון ומגנפף בידיו בעליצות? נראה כי מנוי וגמור עם העסקנים ומלחכי-הפינכה לנצל עד תום את שמו של בגין. ההצגה צריכה להימשך. וגם התעללות באיש האומלל שבתוך הדירה הסגורה.

יחסים מרחביים מלך חכם

בניגוד לישראל הסיק המלך חוסיין את המסקנה מן האינתיפאדה הוא עשה מעשה חסר תקדים.

חוסיין בן-טלאל בן-עבדאללה בן- חוסיין הוא קודם כל ריאליסט. השבוע הוכיח זאת שוב. אחרי ניתוח קריירה, הסיק את המסקנה: הוא הודיע כי הגדה המערבית אינה שייכת עוד לממלכת-ירדן.

זהו צעד מרחיק-לכת עד להרהים. אין הרבה דוגמות בהיסטוריה למעשה כזה. אך הוא הגיוני לחלוטין בנסיבות שנוצרו.

כפיייה „פה-אחר“. איחוד. שתי גדות לירדן“ נוצר בצורה מופקפת מאוד. אחרי שהלגיון הערבי (כפי שנקרא או צבא-ירדן) כבד את הגדה המערבית, כונסו נכבדי-הציבור ככוח ביריות, בדצמבר 1948, ושם נכפה עליהם. פה אחר“ הסיפוח לירדן. מי שהתנגד, הושתק באיומים. עבדאללה, מלך ערב-

הירדן, הפך מלך ירדן. איחוד זה לא עלה יפה מעולם. עבדאללה עצמו נרצח. תושבי הגדה המערבית התמרדו כמה פעמים. הם היו מפילים כבר בשנות ה-50 את המישטר ההאשמי, אלמלא הכריזה ישראל רישמית כי שינוי כזה יגרום אחריו פלישת צה"ל לגדה.

כיבוש הגדה ב-1967 סתם את הגולל על השילטון הירדני בה. מאז שימש זכר השילטון הירדני רק כתירוץ בידי ישראל כדי שלא לנהל משאומות עם הפלסטינים.

שימעון פרס ואנשיו דיברו על „האופציה הירדנית“, כדי להימנע מגמגום עם אש"ף. אריאל שרון וחסידיו דיברו על הפיכת ירדן ל„מדינה פלסטינית“, תוך איום מוטווה לגרש לשם את תושבי הגדה המערבית.

האינתיפאדה. עד לסוף 1987 עוד סבר חוסיין שכדאי לו להחזיק בבעלות הרישמית על הגדה המערבית, כדי שזו תשמש כקלף-מיקוח בידיו — לא כלפי ישראל, אלא כלפי אש"ף.

המלך חוסיין שמדינה פלסטינית בגדה, בהנהגת אש"ף, עולה לגרום לתסיסה פלסטינית גם בממלכה שלו. לכן הלם על קונפדרציה, שבה הוא יוכל לאזן איכשהו את היגאמיקה הפלסטינית.

עוד סבר חוסיין שכדאי לו להחזיק בבעלות הרישמית על הגדה המערבית, כדי שזו תשמש כקלף-מיקוח בידיו — לא כלפי ישראל, אלא כלפי אש"ף.

המלך חוסיין שמדינה פלסטינית בגדה, בהנהגת אש"ף, עולה לגרום לתסיסה פלסטינית גם בממלכה שלו. לכן הלם על קונפדרציה, שבה הוא יוכל לאזן איכשהו את היגאמיקה הפלסטינית.

לפישט את מעמדו מול ישראל וארצות-הברית. מעתה יוכל להשתתף בתהליכי-שלום כמדינה שכנה, שיש לה גבול משותף עם ישראל (ליר טירת- צני ובערבה), כמו סוריה ומצרים.

לשים קץ ל„אופציה הירדנית“ של שימעון פרס, שסיכנה אותו מבלי לתת לו כל תמורה.

לשים קץ לטענותיו של אריאל שרון כאילו ירדן היא „המדינה הפלסטינית“, והאיום הכרוך בכך שהמוני פלסטינים יגורשו מן הגדה לירדן.

חוסיין עשה מה שעושה גנרל טוב, כשירדו על התחנות: הוא „קיצר את הקווים“, תפס עמדות חרשות, נוחות יותר להגנה.

אמן ההישדרות. גם העיתוי לא היה מיקרי.

זה לא היה רק בחורש השמיני של האינתיפאדה, אלא גם למחרת סיום המילחמה בין עיראק לאיראן. חוסיין יודע כי מעתה יעבור מרכז-הכובד במרחב מבצעי איראן לבעייה הפלסטינית, וכי אש"ף ימלא בחזית זו את התפקיד המרכזי.

לשווא ניחמו את עצמם אנשי-

האופציה בישראל שזוהו צעד זמני, שמחר הכל יוכל להשתנות שוב. שינוי-גבולות של מדינה אינו מישחק. הוא לא נובע ממצב-רוח זמני או רוגז חולף. הוא נובע מניתוח נוקב של המצב, תוך ראיית הנולד. חוסיין, אמן ההישדרות, הבין את אשר צריך להבין כל בר-דעת: מה שקרה באינתיפאדה הוא בלתי-הפיך. בניגוד לישראל, הוא הסיק את המסקנות.

היסטוריה מי הציל את מי?

האם הם הצילו יהודים, או שהיהודים ניצלו מהם?

גוף ציבורי חדש קיבל על עצמו לאסוף מידע על ישראלים בעלי עבר מיוחד: אותם ששרדו בשואה באירופה, מפני שמצאו מחסה אצל נוצרים. אחרי המילחמה ניהלו מוסדות יהודיים מע- רכה נמרצת כדי לאתר ילדים יהודיים כאלה ברחבי אירופה, לרכוש במוסדות יהודיים ולהביאם ארצה.

ילד כזה היה יוסי פלד, כיום אלוף פיקוד הצפון, שניצל תודות למישפחה נוצרית בבלגיה, שאימצה וגידלה אותו. אחרי המילחמה הפיעה אמו, שניצלה במחנות. הוא נפרד ממיטבינו, ולא היה עם לבו לראותם מאז. הוא גם לא נשאר עם אמו, אלא הועבר למוסדות יהודיים, שהעבירו אותו אר- צה.

עכשיו מבקש הגוף הציבורי החדש לרכוש מידע על יהודים אלה. בכונתו להפיק או להנציח את הפעולה בר- רך אחרת.

כל זה טוב וסביר. וזלת מילה אחת. מילה אחת. בגילויי-הרעת שלו מרב הגוף החדש על יהודים „שניצי- לו“ מידי הנוצרים.

כל אחד מן הנוצרים האלה סיכן את חייו, פשוטו כמשמעו, כדי להציל ילד יהודי.

כמרים ונוצרות סיכנו את עצמם ואספו את ילדי היהודים במינזורים. יצילו התגלו מעשיהם עליידי הנאצים, היו נשלחים לאושוויץ.

כך עשו אלפי מישפחות נוצריות במיזרח אירופה ובמערבה. חלק מהן קיבלו כסף מן החרים. אחרים עשו זאת בחינם. כל האנשים האלה סיכנו את חייהם, את חיי נשותיהם וילדיהם.

בעניין זה לא היו בלב הנאצים רחמים. מי שנתן מחסה ליהודי, דינו היה מחנה- ריכוז, עינויים ומוות.

על „הצלת“ הילדים מידי אנשים אלה. המוסדות היהודיים איתרו את היהודים אחרי המילחמה והחזירו אותם לחיק היהדות. זה היה לגיטימי, למרות שנוצרו לא-אחת קשרים עמוקים של אהבה בין המאמצים והילדים.

אך השימוש במילה „הצלה“ כש- מורכב על הוצאת הילדים מידי מצר- ליהם — זה בוודאי מוגזם.

